

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 302/08-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 9. septembra 2008 predbežne prerokoval sťažnosť I. K. K., B., vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, základného práva podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Bardejov č. k. 1 C 238/01-104 zo 6. februára 2007 a rozsudkom Krajského súdu v Prešove č. k. 5 Co 169/2007-143 zo 17. apríla 2008 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť I. K. K. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 26. júna 2008 doručená sťažnosť I. K. K., B. (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“),

práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), základného práva na ochranu vlastníckeho práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, práva na majetok podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k dohovoru (ďalej len „dodatkový protokol“) a čl. 14 dohovoru rozsudkom Okresného súdu Bardejov (ďalej len „okresný súd“) č. k. 1 C 238/01-104 zo 6. februára 2007 a rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) č. k. 5 Co 169/2007-143 zo 17. apríla 2008, ktorou sťažovateľ žiadal vydať tento nález:

„1. Vyslovuje, že základné a ľudské práva I. K. K. podľa čl. 20 a ods. 2, čl. 48 Ústavy SR i ods. 1, čl. 6 Dohovoru v spojení s čl. 1 jeho Dodatkového protokolu k nemu a čl. 14 Dohovoru postupom Krajského súdu v Prešove a Okresného súdu v Bardejove v súdnom konaní vedenom u neho pod č. k. 1 C 238/01 o vlastnícke právo k bytu porušené boli.

2. Priznáva I. K. K. spravodlivé finančné zadosťučinenie vo výške 1 mil. 300 tis. Sk /slovom jedenmilióntristotisícakorún slovenských/, ktoré sú mu povinné spoločne a nerozdielne uhradiť Okresný súd v Bardejove a Krajský súd v Prešove do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto súdneho rozhodnutia a to za utrpenú

- nemajetkovú ujmu v dôsledku neprejednania veci v primeranej lehote a nesprávnu aplikáciu práva na daný súdny prípad vo výške 100 tis. Sk a

- majetkovú ujmu vo výške 1 mil. 200 tis. Sk za cieľavedome zmarenie prístupu k vlastnému majetku vysokej hodnoty a prakticky i jeho straty svojimi tendenčnými a vysokonekvalifikovanými rozsudkami pri flagrantnom porušení zákonnosti a ich svojvôle i tendenčnosti.

3. Ukladá Okresnému súdu v Bardejove a Krajskému súdu v Prešove spoločne a nerozdielne uhradiť vzniklé trovy tohto súdneho konania na označený účet právneho zástupcu sťažovateľa, a to do 15-tich dní od právoplatnosti tohto súdneho rozhodnutia.“

Ústavný súd z pripojeného spisu okresného súdu zistil, že sťažovateľ bol ako žalobca účastníkom súdneho konania vedeného pred okresným súdom pod sp. zn. 1 C 238/01 na základe jeho žaloby zo 17. marca 2001 smerujúcej proti Okresnému stavebnému bytovému družstvu B. (ďalej len „žalovaný“), ktorou sa domáhal uloženia povinnosti žalovanému previesť bezodplatne sťažovateľovi do vlastníctva byt, v ktorom býva. Sťažovateľ vo svojej žalobe uviedol, že je nájomcom bytu a s poukazom „na transformačný

zákon prijatý v decembri 1991, ktorý mu zaručoval 100% istotu, že byt bude aj formálne jeho vlastníctvom“, teda zákona č. 42/1992 Zb. o úprave majetkových vzťahov a vyporiadaní majetkových nárokov v družstvách (ďalej len „transformačný zákon“ alebo „osobitný zákon“), žiadal, aby bolo jeho žalobe vyhovené, keďže podal včas žiadosť o nadobudnutie vlastníctva k bytu, splatil aj zostávajúcu časť investičného úveru a žalovaný mu odmieta napriek tomu byt do vlastníctva previesť. V žalobe ďalej uviedol, že 18. apríla 2000 podal žalovaný proti nemu žalobu o privolenie k výpovedi z nájmu bytu, ktorá však nemá právne opodstatnenie, pretože užívacie právo k bytu nemožno odňať tomu, kto má zákonný nárok na vlastníctvo k tomuto bytu. V priebehu konania sťažovateľ žiadal pripustiť zmenu návrhu tak, že okresný súd uloží žalovanému aj povinnosť zaplatiť sťažovateľovi sumu 300 000 Sk ako satisfakciu za to, že byt dosiaľ nemôže pokojne ako vlastník užívať. Táto zmena návrhu bola okresným súdom pripustená uznesením č. k. 1 C 238/01-28 zo 16. marca 2004. Okresný súd vyzval sťažovateľa výzvou zo 17. decembra 2001 na úpravu petitu návrhu, pokiaľ ide o uloženie povinnosti previesť do jeho vlastníctva byt, a keďže tejto sťažovateľ nevyhovel, uznesením č. k. 1 C 238/01-30 zo 16. marca 2004 okresný súd konanie v tejto časti zastavil, a pokiaľ ide o nárok žalobcu na zaplatenie 300 000 Sk, v tejto časti vylúčil návrh sťažovateľa na samostatné konanie. Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ odvolanie 7. mája 2004, o ktorom rozhodol krajský súd uznesením č. k. 3 Co 65/06-77 z 8. marca 2006 tak, že napadnuté uznesenie vo výroku o zastavení konania zrušil a odvolanie proti výroku o vylúčení časti návrhu na samostatné konanie odmietol, pretože proti nemu nie je prípustné odvolanie. Krajský súd vychádzal zo zistenia, že sťažovateľ podaním z 30. mája 2004 svoj návrh doplnil tak, že obsahuje zákonné náležitosti návrhu na začatie konania o nahradenie prejavu vôle žalovaného uzavrieť so sťažovateľom zmluvu o prevode vlastníctva bytu. Vo veci samej rozhodol okresný súd rozsudkom č. k. 1 C 238/01-104 zo 6. februára 2007, žalobu sťažovateľa zamietol a žalovanému náhradu trov konania nepriznal. Svoje rozhodnutie založil na zistení, že sťažovateľ listom z 28. februára 1994 oznámil žalovanému, že sa rozhodol ukončiť svoje členstvo v družstve žalovaného, a teda jeho členstvo zaniklo k 1. aprílu 1994. Preto sťažovateľovi nesvedčí ani právo nadobudnúť vlastníctvo k bytu od žalovaného, keďže toto právo patrí iba členovi družstva. Sťažovateľ proti tomuto rozsudku podal odvolanie 16. marca 2007. Krajský súd o odvolaní sťažovateľa rozhodol rozsudkom č. k.

5 Co 169/2007-143 zo 17. apríla 2008 tak, že rozsudok okresného súdu potvrdil a náhradu trov odvolacieho konania účastníkom nepriznal. Krajský súd sa stotožnil so skutkovými i právnymi závermi okresného súdu, poukázal na to, že nárok na odkúpenie družstevného bytu patrí podľa § 28 zákona č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov nájomcovi bytu, ktorý je zároveň členom družstva a nepožiadal o prevod vlastníctva bytu podľa osobitného predpisu. Tento nárok však nepatrí sťažovateľovi, ktorý nie je členom družstva žalovaného. Na margo konania sťažovateľa krajský súd poznamenal, že vzniknutú situáciu si spôsobil sám sťažovateľ, keď neuvážene vystúpil z družstva žalovaného a svoje oznámenie o vystúpení z členstva ani následne neodvolal.

Sťažovateľ v sťažnosti podanej ústavnému súdu uviedol, že zásluhou súdov stratil strechu nad hlavou. Ešte v roku 1965 sa stal členom ... bytového družstva, ktoré sa podľa transformačného zákona „čís. 42/92 Zb.“ načas nepretransformovalo, a keď sa pretransformovalo, stalo sa tak bez sťažovateľa napriek tomu, že bol jeho organickou súčasťou. Rozsudok okresného súdu považuje sťažovateľ za poburujúci, pretože jeho žaloba nebolo vyhovené len preto, že nie je členom družstva. Rozsudky oboch súdov boli podľa názoru sťažovateľa založené „na zák. čís. 182/93 Z. z.“, ktorý je na jeho prípad neaplikovateľný, pretože splňal podmienky na bezplatný prevod bytu podľa skoršieho transformačného zákona, podľa ktorého mu mal byť byt vydaný najneskôr do konca roka 1992, čo sa však dosiaľ nestalo, a teraz má prísť „pre darebáctvo niekoho“ o svoj majetok – byt nadobudnutý za vlastné peniaze. Sťažovateľ ďalej uviedol, že „*odvolací prešovský súd vyložene klame a zavádza, keď vo svojom konečnom rozsudku tvrdí, že predmetom konania bolo nahradenie prejavu vôle odporcu, keď od samého začiatku ja som sa u súdov domáhal iba splnenia si zákonnej povinnosti zo strany odporcu, ktorú mu ukladal ten prvý a na mňa použiteľný zákon, ktorým je pod č. 42/92 Zb. a ktorý oba súdy zhodne ignorujú a obchádzajú*“. Preto bol sťažovateľ podľa jeho názoru zbavený jemu patriaceho majetku značnej hodnoty. Súdmí došlo k porušeniu jeho práva, aby bola vec prejednaná a uzavretá v primeranej lehote, zo strany súdov došlo k flagrantnému porušeniu zákonnosti, a tým aj ústavnosti, čo vyústilo do svojvôle súdov a porušenia čl. 6 dohovoru s diskriminačným dôsledkom, a zo strany súdov bolo porušené aj právo sťažovateľa vlastniť majetok, o ktorý súdy sťažovateľa ako „*jeho neformálneho vlastníka /bytu/ vlastne pripravili*“. Sťažovateľ

v závere sťažnosti poukázal na to, že súdne konanie trvalo viac ako sedem rokov, súdy ho zbavili majetku, ktorý nie je možné nikomu odňať len s výnimkou verejného záujmu, o ktorý vo veci sťažovateľa nejde. Rozsudky súdov považuje preto sťažovateľ za vysoko neuvážené, šlendriánske, ktoré sú navyše v hrubom rozpore s právom, morálkou, slušnosťou a inými demokratickými princípmi.

Rozsudok okresného súdu č. k. 1 C 238/2001-104 zo 6. februára 2007 v spojení s rozsudkom krajského súdu č. k. 5 Co 169/2007-143 zo 17. apríla 2008 nadobudol právoplatnosť 11. júna 2008.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom tohto orgánu a základným právom, ktorého porušenie sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 50/05 a IV. ÚS 288/05).

1. Ústavný súd sa zaoberal najprv tou časťou sťažnosti sťažovateľa na porušenie práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 2 ústavy, práva na majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu a čl. 14 dohovoru, ktorá smerovala proti rozsudku okresného súdu č. k. 1 C 238/01-104 zo 6. februára 2007.

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach týkajúcich sa porušenia základných práv a slobôd vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že ochrany toho základného práva alebo slobody, porušenie ktorých sťažovateľ namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (napr. I. ÚS 103/02).

Vzhľadom na princíp subsidiarity vyplývajúci z čl. 127 ústavy je vylúčená právomoc ústavného súdu meritórne konať a rozhodovať o sťažovateľom uplatnených námietkach porušenia jeho základných práv rozsudkom okresného súdu č. k. 1 C 238/01-104 zo 6. februára 2007. O ochrane práv sťažovateľa bol oprávnený rozhodovať krajský súd ako súd odvolací na základe dovolania podaného sťažovateľom. Sťažovateľ túto možnosť využil

a rozsudok okresného súdu bol krajským súdom preskúmaný v odvolacom konaní vedenom pod sp. zn. 5 Co 169/2007.

Z týchto dôvodov ústavný súd tú časť sťažnosti sťažovateľa, ktorá smerovala proti rozsudku okresného súdu č. k. 1 C 238/01-104 zo 6. februára 2007, podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

2. Sťažovateľ svoju sťažnosť ďalej odôvodnil aj tým, že postupom okresného súdu a krajského súdu v jeho veci došlo k porušeniu čl. 48 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru preto, že vec nebola prejednaná a uzavretá v primeranej lehote. Konanie vo veci sťažovateľa sa začalo na základe jeho žaloby zo 17. marca 2001 a bolo právoplatne skončené 11. júna 2008.

Podľa čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov, v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Podľa čl. 6 ods.1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola prejednaná v primeranej lehote.

Ústavný súd si pri výklade práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods.1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98).

Jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu sťažovateľom označeného orgánu verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto sťažnosť zohráva aj významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný právny prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní týchto práv nepokračovalo (IV. ÚS 300/07). Podstatou, účelom a cieľom práva

na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty. Ústavný súd preto poskytuje ochranu tomuto základnému právu len vtedy, ak na ústavnom súde bola sťažnosť uplatnená v čase, keď namietané porušenie ešte trvalo (I. ÚS 22/01, I. ÚS 77/02, I. ÚS 116/02).

Ak je zrejmé, že v čase, keď bola sťažnosť ústavnému súdu doručená, k zbytočným prietahom v konaní na označenom súde nedochádzalo, bez ohľadu na to z akých dôvodov skončilo toto porušovanie, je daný dôvod na odmietnutie takejto sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť (II. ÚS 139/02).

Sťažovateľ doručil sťažnosť ústavnému súdu 26. júna 2008. Ako vyplýva z jej obsahu, ako aj z obsahu spisu okresného súdu sp. zn. 1 C 238/2001, v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu bola vec vedená okresným súdom pod sp. zn. 1 C 238/2001 právoplatne skončená, a to 11. júna 2008 doručením rozsudku krajského súdu č. k. 5 Co 169/2007-143 zo 17. apríla 2008 sťažovateľovi. V tejto situácii konanie pred ústavným súdom nebolo už spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu k právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru (mutatis mutandis I. ÚS 6/03).

Z uvedeného vyplýva, že k namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa postupom okresného súdu ani krajského súdu v označenom konaní v čase podania sťažnosti ústavnému súdu nemohlo dochádzať.

Na základe toho ústavný súd dospel k záveru, že sťažnosť sťažovateľa na porušenie základného práva podľa čl. 48 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru je zjavne neopodstatnená, a preto ju podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde po jej predbežnom prerokovaní odmietol.

3. Pokiaľ ide o tú časť sťažnosti, ktorou sťažovateľ namietal porušenie svojho práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu č. k.

5 Co 169/2007-143 zo 17. apríla 2008, túto odôvodnil sťažovateľ svojím nesúhlasom s právnymi závermi krajského súdu, ktorý sa stotožnil s právnym posúdením veci a vyhodnotením výsledkov dokazovania okresným súdom. Ako vyplýva zo sťažnosti podanej ústavnému súdu, sťažovateľ tvrdil, že rozsudok krajského súdu je nesprávny a nezákonný najmä preto, že je založený na právnom predpise, ktorý sa na jeho vec nevzťahuje.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

Krajský súd v odôvodnení rozsudku č. k. 5 Co 169/2007-143 zo 17. apríla 2008 uviedol:

„Odvolací súd na základe podaného odvolania preskúmal rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo v zmysle zásad uvedených v ust. § 212 O.s.p., na nariadenom odvolacom pojednávaní podľa ust. § 214 ods. 1 O.s.p. a zistil, že odvolanie navrhovateľa nie je dôvodné.

Predmetom konania je nahradenie vyhlásenia prejavu vôle odporcu tak, že ako predávajúci uzatváral zmluvu o prevode vlastníctva bytu a nebytového priestoru s odporcom ako kupujúcim v znení tak, ako ju v upravenom návrhu predložil navrhovateľom.

Odporca v priebehu konania predložil list zo dňa 28. 2. 1994, ktorým navrhovateľ písomne oznámil odporcovi, že sa rozhodol ukončiť členstvo v družstve. Súd prvého stupňa tak, ako aj družstvo podľa obsahu malo za to, že ide o oznámenie v zmysle ustanovenia čl. 19 písm. b/ Stanov družstva, teda za vystúpenie z družstva. To potvrdil i navrhovateľ v priebehu konania i v odvolacom konaní. V zmysle článku 21 ods. 1 Stanov družstva členstvo navrhovateľa v družstve zaniklo ku dňu 31.3.1994, kedy uplynula lehota jedného mesiaca, ktorá začala plynúť prvým dňom kalendárneho mesiaca nasledujúceho po doručení písomného oznámenia o vystúpení z družstva, t. j. dňom 1.3.1994. Navrhovateľ teda od 1.4.1994 nie je členom družstva.

Podľa ust. § 28 zákona č. 182/1993 Z. z. v znení noviel o vlastníctve bytov a nebytových priestorov, nájomca družstevného bytu, ktorý je členom bytového družstva má nárok na prevod vlastníctva bytu podľa tohto zákona, ak nepožiadal o prevod vlastníctva podľa osobitného predpisu.

Z obsahu spisu vyplýva, že navrhovateľ sa prihlásil za člena Stavebného bytového družstva dňa 5. 8. 1965, zaplatil členský podiel vo výške 12.650,- Sk a bol mu pridelený družstevný byt 2A 1,5 izbový. Zároveň navrhovateľ dňa 24. 1. 1992 vyzval Okresné stavebné bytové družstvo spolu s manželkou M. rod. C. podaním, ktoré bolo doručené Okresnému stavebnému bytovému družstvu dňa 27. 1. 1992 na prevod vlastníctva k bytu a prislúchajúcim nebytovým priestorom, ktoré dovtedy užívali od založenia pôvodného OSBD, a to od r. 1968. Navrhovateľ je aj nájomcom bytu na základe nájomnej zmluvy zo dňa 15. 4. 1974.

Tak ako správne zistil súd prvého stupňa, navrhovateľ nespĺňa podmienky podľa ust. § 28 zák. č. 182/1993 Z. z. na prevod vlastníctva bytu podľa tohto zákona z dôvodu, že nie je členom bytového družstva. Toto ustanovenie jednoznačne hovorí o tom, že nájomca družstevného bytu, ktorý je členom bytového družstva má nárok na prevod vlastníctva bytu podľa tohto zákona.

Súd prvého stupňa teda správne rozhodol, keď návrh navrhovateľa zamietol.

Preto odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa podľa § ust. 219 O.s.p. ako vecne správny potvrdil.“

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav veci a aké skutkové zistenia a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00 mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01). Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutia všeobecných súdov z hľadiska svojvoľnosti, arbitrárnosti rozhodnutia, resp. jeho odôvodnenia.

Ústavný súd pripomína, že nie je opravným súdom právnych názorov všeobecného súdu. Ingerencia ústavného súdu do výkonu právomoci všeobecných súdov je opodstatnená len v prípade jeho nezlučiteľnosti s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. Aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou zákonov krajským súdom, v zmysle citovanej judikatúry by mohol nahradiť napadnutý právny názor krajského súdu iba v prípade, ak by ten bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam.

V citovanej časti odôvodnenia napadnutého rozhodnutia krajský súd zrozumiteľným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré napadnutý rozsudok potvrdil. Jeho rozhodnutie nemožno považovať za svojvoľné, zjavne neodôvodnené, resp. ústavne nekonformné, pretože krajský súd sa pri výklade a aplikácii zákonných predpisov vo veci sťažovateľa neodchyľil od znenia príslušných ustanovení a nepoprel ich účel a význam, a teda v danom prípade nemohol ani porušiť označené základné právo sťažovateľa. Ako vyplýva z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia všeobecného súdu a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným (I. ÚS 188/06).

Z uvedených dôvodov odmietol ústavný súd podľa § 25 zákona o ústavnom súde sťažnosť sťažovateľa aj v časti, ktorou namietal porušenie práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

4. V zostávajúcej časti sťažnosti sa sťažovateľ domáhal vyslovenia porušenia jeho základného práva na vlastníctvo podľa čl. 20 ods. 2 ústavy a podľa čl. 1 dodatkového protokolu rozsudkom krajského súdu č. k. 5 Co 169/2007-143 zo 17. apríla 2008. Túto časť sťažnosti odôvodnil sťažovateľ v podstate tým, že ak požiadal v súlade s transformačným zákonom o prevod bytu, ktorého bol nájomcom, mal legitímnu nádej na jeho nadobudnutie

do vlastníctva, išlo iba o formálne potvrdenie nadobudnutia vlastníctva, a preto, ak toto vlastníctvo nenadobudol v dôsledku rozhodnutia krajského súdu, bol zbavený svojho majetku, pričom sa tak stalo bez splnenia podmienok na vyvlastnenie.

Podľa čl. 20 ods. 2 ústavy zákon ustanoví, ktorý ďalší majetok okrem majetku uvedeného v čl. 4 tejto ústavy, nevyhnutný na zabezpečovanie potrieb spoločnosti, rozvoja národného hospodárstva a verejného záujmu môže byť iba vo vlastníctve štátu, obce alebo určených právnických osôb. Zákon tiež môže ustanoviť, že určité veci môžu byť iba vo vlastníctve občanov alebo právnických osôb so sídlom v Slovenskej republike.

Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

Za majetok v zmysle čl. 1 dodatkového protokolu podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva sa považuje nielen existujúci majetok vo vlastníctve fyzickej alebo právnickej osoby, teda veci alebo iné aktíva, ktorých vlastníkom je táto osoba, ale i majetok, ku ktorému nadobudnutie vlastníctva môže fyzická alebo právnická osoba legitímne očakávať.

Ako je zrejmé aj z tvrdení sťažovateľa, sám sťažovateľ nepopieral, že v čase rozhodovania krajského súdu nebol vlastníkom predmetného bytu, tvrdil však, že legitímne očakával jeho nadobudnutie, a to na základe skutočnosti, že požiadal v zákonnej lehote žalovaného o prevod vlastníctva bytu, čomu korešpondovala povinnosť žalovaného byt previesť do vlastníctva sťažovateľa, pretože sťažovateľ podľa svojho presvedčenia spĺňa aj všetky ďalšie zákonom ustanovené podmienky na nadobudnutie vlastníctva bytu. Táto úvaha sťažovateľa by mohla byť správna v prípade, ak by sťažovateľ skutočne spĺňal všetky podmienky ustanovené právnymi predpismi na nadobudnutie vlastníckeho práva k bytu. Preto sa ústavný súd zaoberal posúdením ich splnenia v prípade sťažovateľa s ohľadom na obsah zákonných ustanovení upravujúcich vznik tohto práva.

Podľa § 23 transformačného zákona oprávnenými osobami sú členovia družstva.

Podľa § 24 transformačného zákona členovia bytových družstiev, ktorí sú nájomcami bytov a nebytových priestorov, môžu do šiestich mesiacov odo dňa účinnosti tohto zákona (transformačný zákon nadobudol účinnosť 28. januára 1992, pozn.) vyzvať bytové družstvo na uzavretie zmluvy, ktorou na nich družstvo bezplatne prevedie vlastníctvo k bytu a nebytovému priestoru. Uplynutím tejto lehoty toto právo zaniká.

Podľa § 28 zákona č. 182/1993 Zb. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov nájomca družstevného bytu, ktorý je členom bytového družstva, má nárok na prevod vlastníctva bytu podľa tohto zákona, ak nepožiadal o prevod vlastníctva podľa osobitného predpisu (§ 22 a nasl. transformačného zákona).

Podľa § 29 ods. 1 zákona č. 182/1993 Zb. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov ak nájomca družstevného bytu... požiadal bytové družstvo o prevod bytu... podľa osobitného predpisu (§ 22 a nasl. transformačného zákona), je bytové družstvo povinné previesť vlastníctvo bytu... do dvoch rokov od účinnosti tohto zákona...

Podľa § 29b ods. 2 zákona č. 182/1993 Zb. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov ak bytové družstvo neuzavrelo s nájomcom, ktorý požiadal o prevod vlastníctva bytu podľa tohto zákona alebo podľa osobitného predpisu (§ 22 a nasl. transformačného zákona), zmluvu o prevode vlastníctva bytu v lehote ustanovenej týmto zákonom, je pri uzatváraní zmluvy aj po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty povinné previesť vlastníctvo bytu za nesplatený úver s príslušenstvom ku dňu prevodu vlastníctva bytu.

Sťažovateľ bol v čase rozhodnutia krajského súdu v postavení žiadateľa o nadobudnutie vlastníctva k bytu. Pre nadobudnutie vlastníctva bytu sťažovateľom sa vyžadovalo uzatvorenie zmluvy o prevode vlastníctva bytu v prospech sťažovateľa s jeho dovtedajším vlastníkom – žalovaným ako prevodcom. K nadobudnutiu vlastníctva nehnuteľnosti nedochádza automaticky, ale iba za splnenia zákonných podmienok

a povolením vkladu vlastníckeho práva na to povolaným orgánom štátu na základe predloženej zmluvy.

V situácii, keď nie sú splnené podmienky na uzatvorenie zmluvy o prevode vlastníckeho práva, nemožno uvažovať ani o legitímnej nádeji na nadobudnutie tohto vlastníctva. Sťažovateľ nemohol legitímne bez splnenia zákonných podmienok očakávať, že nadobudne vlastníctvo k predmetnému bytu.

V tomto prípade jednou z takýchto podmienok bola nepochybne aj podmienka existencie členstva sťažovateľa v družstve žalovaného. Ani sťažovateľ nepochybnil v konaní pred krajským súdom, že táto podmienka v čase rozhodovania krajského súdu splnená nebola, a nebola splnená iba v dôsledku konania samotného sťažovateľa, ktorý z družstva žalovaného na základe vlastného rozhodnutia vystúpil.

Z uvedených dôvodov sťažovateľovi nepatrila legitímna nádej na nadobudnutie vlastníckeho práva k bytu. Preto je vylúčené, aby rozhodnutím krajského súdu došlo k porušeniu jeho práva na majetok tak, ako je toto právo garantované v čl. 1 dodatkového protokolu. V situácii, keď sťažovateľ nemal majetok v zmysle čl. 1 dodatkového protokolu, je už bezvýznamné uvažovať o tom, či bol majetku zbavený alebo či by mohlo ísť majetok uvádzaný v čl. 20 ods. 2 ústavy.

Odhliadnuc od uvedeného, rozhodnutie krajského súdu navyše nijako nezasiahlo do práva sťažovateľa predmetný byt užívať, pretože predmetom konania pred krajským súdom nebolo rozhodovanie o ďalšom trvaní nájomného vzťahu medzi sťažovateľom a žalovaným, predmetom ktorého je užívanie bytu, či vypratanie sťažovateľa z bytu.

Z uvedených dôvodov odmietol ústavný súd podľa § 25 zákona o ústavnom súde sťažnosť sťažovateľa aj v časti, ktorou namietal porušenie základného práva na ochranu vlastníctva podľa čl. 20 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu rozhodnutím krajského súdu, rovnako z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Ak sťažovateľ vo svojej sťažnosti dôvodil aj porušením čl. 14 dohovoru v spojení s čl. 1 dodatkového protokolu, ústavný súd dospel k záveru, že v situácii, keď rozsudkom krajského súdu nemohlo dôjsť k porušeniu čl. 1 dodatkového protokolu ako takého, nemohlo ním dôjsť k jeho porušeniu ani v spojitosti so zákazom diskriminácie podľa čl. 14 dohovoru. Sťažovateľ v tejto časti navyše svoju sťažnosť ani bližšie neodôvodnil.

Keďže ústavný súd dospel k záveru, že sťažnosť sťažovateľa je ako celok zjavne neopodstatnená, pretože namietaným rozhodnutím krajského súdu nemohlo dôjsť k porušeniu sťažovateľom označených práv, nezaoberal sa skutočnosťou, že sťažovateľ nesplnil podmienku povinného zastúpenia advokátom v konaní pred ústavným súdom, a neposudzoval ani prípadné splnenie alebo nesplnenie podmienok na ustanovenie právneho zástupcu sťažovateľovi, keď sťažovateľ o jeho ustanovenie ani nepožiadaval.

Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. septembra 2008